

Μετὰ τοὺς κόπους τοῦ Κασωδῶνος, καὶ ἄλλας ἄλλων φι-
 λολόγων τόσας σημειώσεις εἰς τὸν Στράβωνα, δίκαιον εἶχαν
 οἱ φιλόμουσοι νὰ προσμένωσι κείμενον γνησιώτερον, ἢ καὶ Ἑλ-
 ληνικώτερον, ἀπὸ τὸν ὅστις πρῶτος ἔμελλε νὰ ἐπιχειρήσῃ νέαν
 ἐκδόσιν τοῦ Γεωγράφου. Λέγω Ἑλληνικώτερον· διότι παρὰ
 τὰ γραφικὰ σφάλματα, τὰ σκοτιζόντα τὴν ἔννοιαν διὰ προσ-
 θήκας, ἀφαιρέσεις, ἢ μεταθέσεις καὶ συγχύσεις τοῦ κειμένου,
 πλῆθος ἄπειρον σολοικισμῶν καὶ βαρβαρισμῶν ἀσχημίζουσιν
 ἀκόμη τὸν Στράβωνα. Ἐὰν ἀπορήσῃ τις διὰ τί ὁ σοφώτατος
 Ἑλληνιστὴς Κασωδῶν ἐπαράδραμε τόσας ἀσχημίας εἰς αὐτὸν,
 ἄς ἐξετάσῃ τί ἦσαν αἱ πρὸ τοῦ Κασωδῶνος ἐκδόσεις τοῦ Στρά-
 βωνος· καὶ ἂν ἡ ἐξέτασις δέν τοῦ λύσῃ τὴν ἀπορίαν, ἄς ἐπι-
 χειρήσῃ αὐτὸς νὰ ἐκδώσῃ συγγραφέα ὅτινα θείλῃ ἐκ τῶν ὅσοι
 δέν ἐδημοσιεύθησαν ἀπὸ σοφὸν ἐκδότην. Ἄς συλλογισθῇ ἀκόμη
 καὶ τοῦτο, ὅτι ἡ δευτέρα (1620) τοῦ Κασωδῶνος ἐκδόσις
 ἐδημοσιεύθη ἕξ ἔτη μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ. Εἰς ὅλον τοῦτο
 τὸ διάστημα, εἰάν ἐζη ὁ Κασωδῶν, εἶναι πιθανὸν ὅτι δέν ἤθελε
 τὴν ἀναθεωρήσειν καὶ ἐπιδιορθώσειν; καὶ μετὰ τὰς διορθώσεις
 ταύτας, εἶναι πιθανὸν ὅτι καὶ εἰς αὐτὸν τῆς τυπώσεως τὸν
 καιρὸν (1) δέν ἤθελε κάμειν ἄλλας ἴσως τοσχύτας; Εἰς τίνα,
 πλὴν τῶν ὅσοι κάμνουσι τὰς ἐκδόσεις πορισμοῦ καὶ καπηλείας
 ὑπόθεσιν, δέν εἶναι γνωστὸν, ὅτι πολλῶν διορθώσεων λογισμὸς
 γεννᾶται εἰς αὐτὸν τὸν καιρὸν τῆς ἀσυνήθειας τῶν τυπογρα-
 φικῶν δοκιμίων; Ἄν ἔμειναν λοιπὸν σφάλματα πολλότατα εἰς

(1) Ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 6.

ΤΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ. 06

τὴν δευτέραν ταύτην ἐκδοσιν, ἔνοχος αὐτῶν δὲν εἶναι ὁ τότε πλέον μὴ συναριθμούμενος μὲ τοὺς ζῶντας Κασωδῶν· πολὺ δικαιότερον ἄξιοι κατηγορίας ἤθελον εἶσθαι οἱ δημοσιεύσαντες αὐτήν, ὡς τὴν ἡῦραν εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ ἀποθανόντος, ἂν δὲν ἐχρεωσείτο χάρις εἰς τοὺς ἀρκουμένους νὰ κάμνωσι κοινὰ τὰ ἀλλότρια καλὰ, ὅταν δὲν ἔχωσι καιρὸν, ἢ δύναμιν, νὰ προβάλωσι καλῆτερα. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς δευτέρας ἐκδόσεως τοῦ Κασωδῶνος, ἧτις λογίζεται πέμπτη εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐκδόσεων. Ἄς ἴδωμεν τώρα τί ἐπρόσθεσαν εἰς τὴν ἐπέκεινα διορθῶσιν καὶ καλλογήν τοῦ κειμένου οἱ μετὰ τὸν Κασωδῶνα ἐκδοταί·

Μετὰ πολλοὺς χρόνους ἐπεχείρησεν εἰς τὴν πόλιν τῶν Παρισίων νέαν ἐκδοσιν ὁ Γάλλος Βρεκύγνυς (Brequigny), καὶ ἐξέδωκεν εἰς τόμην ἓνα τὰ τρία πρῶτα βιβλία τῆς γεωγραφίας μὲ τὴν Λατινικὴν μετάφρασιν. Ὁ ἐκδότης οὗτος εἶχε χωρὶς ἀμφιβολίαν πλειότερα παρὰ τὸν Κασωδῶνα βοηθήματα· ὅθεν ἀδικαίως ἐπροσμένετο ἀπ' αὐτὸν καὶ ὀρθωτέρα ἐκδόσις. Τὴν ἔκαμεν; ἂν ἐξαιρέσης ὀλίγους τινὰς τόπους διορθωθέντας ἀπ' ἀντίγραφα, καὶ ἐξαιρέτως ἀπὸ τοῦ ἀριθμούμενου 1393 ἀντίγραφου (1), ὁ Στράβων ἔμεινε πάλιν σχεδὸν εἰς τὴν ὁποίαν τὸν ἀφήκασιν οἱ κόποι τοῦ Κασωδῶνος κατάσασιν. Ὅσις διζᾷει περὶ τῆς κρίσεως μου ταύτης, τὴν ὁποίαν καὶ ἄλλοι (2) πρὸ ἐμοῦ ἀπεφάσισαν, ἄς ἐξετάσῃ τὴν ἐκδοσιν αὐτήν, τυπωθεῖσαν

(1) Ἴδε ἀνωτέρ. σελ. οά.

(2) Ἴδε τὸ νέον Βιογραφικὸν λεξικὸν, λέξ. Brequigny.

εἰς τοὺς Παρισίους κατὰ τὸ 1763 ἔτος. Ἐξω τούτου, αὐτὸς δ' ἐκδότης ἔκρινεν ὅ,τι ἔκαμε μὲ τὴν παραίτησιν τοῦ ὅ,τι τὸν ἔμενεν αἰόμη νὰ κάμη. Ἀπεσάθη, ὡς ἀπὸ βάρους ἀνυπόφορον, εἰς τὰ τρία ταῦτα βιβλία, καὶ μὴ θελήσας νὰ προχωρήσῃ ἐπέ-
κεινα, ἔστειλεν ὅσῃν εἶχε συναγμένην ὑλὴν (1) διαφόρων γραφῶν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὅπου τότε ἐμελετάτο, καὶ ἐδημοσιεύθη ἔπειτα, ὁλόκληρος νέα ἐκδοσις τοῦ Στραάβωνος. Ἀλλὰ πρὸ τῆς Ἀγγλικῆς ταύτης ἐκδόσεως, ἡ χρονολογικὴ τάξις ἀπαιτεῖ νὰ λαλήσω πρῶτον περὶ τῆς Γερμανικῆς.

Εἰς τὴν Λειψίαν ἀρχισε νὰ ἐκδίδεται τὸ κείμενον τοῦ Στραάβωνος τὸ 1796, καὶ ἐτελειώθη τὸ 1811 ἔτος, ἀπὸ δύο Γερμανοῦς. Ὁ Σιεβέγκης (Siebenkees), ἐκδότης τῶν πρώτων ἐξ βιβλίων τῆς Γεωγραφίας ἐμποδίσθη ἀπὸ τὸν θάνατον νὰ προχωρήσῃ παρέκει, καὶ τὸν ἐδιαδέχθη εἰς τὴν ἐκδοσιν τοῦ ἔβδομου καὶ καθεξῆς τῶν ἄλλων μέχρι τέλους βιβλίων ὁ Σχύικης (Tzschucke), ὅστις, παρ' ὅσα ἐπαράβαλεν εἰς τὴν Ἰταλίαν ὁ προκατόχος του ἀντίγραφα, εἶχε καὶ τὴν παραβολὴν ἑνὸς ἀντιγράφου τῆς Μόσκας. Τοὺς σοφοὺς τούτους ἐκδότας δύο ἀδίκως ἠθέλέ τις κρίνειν, ἂν ἀρνείτο ὅτι δὲν ἐδιόρθωσαν πολλὰ μέρη τοῦ Στραάβωνος. Τὸ δίκαιον ὁμῶς ἀπαιτεῖ νὰ ὁμολογήσωμεν,

(1) Οὕτως λέγεται εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Βιβλιοθήκην τοῦ Φαβριτίου (τόμ. Δ, σελ. 572). Ὁ δὲ τελευταῖος ἐκδότης Ἄγγλος Φαλκωνήρος εἰς τὰ Προλεγόμενα τῆς ἐκδόσεώς του (pag. IV) ὡς συκοφαντικὸν τρόπον τινὰ τὸ ἀποβάλλει, λέγων, ὅτι ὁ Βρεκύγυς μόνων τῶν ὁποίων ἐξέδωκε τριῶν βιβλίων, καὶ ὄχι τῆς γεωγραφίας ὅλης, τὰς διαφόρους γραφὰς ἔστειλεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

ΤΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ. 85

ὅτι καὶ ἀφήκασιν πάμπολλα ἀδιόρθωτα τοιαῦτα, ὁποίων δὲν ἦτο δύσκολος ἡ διόρθωσις, οὐδ' ἐφάνησαν πάντῃς εὐτυχεῖς εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν διαφόρων γραφῶν.

Μᾶς ἔμεινεν ἡ τελευταία τῶν Ἄγγλων ἐκδόσις, ἑβδόμη τὸν ἀριθμὸν, ἂν τὴν νομίση τις ἐκδοσιν· ἀλλ' αὐτὴ δὲν εἶναι πλὴν τῆς πέμπτης, ἡγουμένη δεύτερον τυπωθείσης εἰς Ἀμστελῶδαμον (1) τοῦ Κασωβῶνος ἐκδόσεως, ἀπλὴ σχεδὸν μετατύπωσις, καθὼς τὸ ὁμολογεῖ αὐτὸς ὁ δημοσιεύσας αὐτὴν εἰς Ὁξῶνον κατὰ τὸ 1807 ἔτος Ἄγγλος Φαλκωνῆρος (2)· ὁμολογίαν ἀρκετὴν νὰ τὸν ἀπολύσῃ ἀπὸ πάσαν ἐνοχίαν, ἂν ἐκαθάριζε καὶ ἀπὸ τοὺς σολοικισμοὺς καὶ βαρβαρισμοὺς τὸν Στράβωνα. Τοιοῦτον καθαρισμὸν ἔχει δίκαιον νὰ ἀπαιτῇ ὁ ἀναγνώστης ἀπὸ τοὺς ἐκδότας, καὶ χωρὶς ἀντιγράφων μαρτυρίαν· καὶ ἀγανακτεῖ, ὅταν δὲν εὕρισκῃ ὅπου καὶ αὐτὰ τὰ ἀντίγραφα τὸν σαλπίζουσι (3).

Ἐὰν ἀναγκάζεται νὰ σημειώῃ τὰ ἐλαττώματα τῶν πρὸ αὐτοῦ ὄσους κάμνει νέαν ἐκδοσιν, διὰ καὶ νὰ δείξῃ τὴν χρείαν τῆς νέας ἐκδόσεως, ἀδικὸς ὁμῶς ἤθελε νομισθῆν, ἂν ἔλεγε μόνον ταῦτα, ἀποσιωπῶν τὰ προτερήματα.

Εἰς τὴν ἐκδοσιν τῶν Ἄγγλων λοιπὸν ταύτην, τὸ κείμενον τοῦ Στράβωνος, δὲν εἶναι, ὡς εἶπα, πλὴν ἀπλὴ μετατύπωσις. Ἐχει

(1) Ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 87 καὶ 88.

(2) Εἰς τὰ Προλεγόμενά του, pag. 11.

(3) Ἡ τυπωθεῖσα εἰς Ἀμστελῶδαμον ἐκδοσις τοῦ Κασωβῶνος ἔχει δις (τομ. Α, σελ. 5 ἐμ. ἐκδ.) τὸν σολοικισμὸν, ὅταν οὕτω φησὶ δις τὸν ἐφύλαξε καὶ ὁ Γερμανὸς ἐκδότης, δις καὶ ὁ Ἄγγλος, μ' ὅλον ὅτι εἰς τοῦ Ἄγγλου τὰς ὑποσημειωμένους διαφορὰς γραφὰς γράφεται καθαρά, ὅταν οὕτω φῆ.

ὁμως δύο προτερήματα ταῦτα, χρήσιμα εἰς τοὺς μέλλοντας νέους ἐκδότας, καθὼς ἐχρησίμευσαν καὶ εἰς ἐμέ. Τὸ πρῶτον εἶναι ἡ αὐξήσις τῶν σημειώσεων· τὸ δεύτερον ἡ παραβολὴ πλειοτέρων τινῶν ἀντιγράφων, καὶ ἡ σημειώσεις ὄχι μόνον ὅσων ἤσαν εἰς αὐτὰ διαφόρων γραφῶν, ἀλλ' ἀκόμη καὶ τῶν σημειωμένων ἀπ' ἄλλους ἐξ ἄλλων ἀντιγράφων. Τοιουτοτρόπως ὁ ἐκδότης, ἔχων πρὸ ὀφθαλμῶν ὑλὴν ἀρκετὴν τοῦ ἔργου του, κερδαίνει ὅσον ἐμελλε καὶ τρίτῃ καιρὸν εἰς τὴν ἀπὸ πολλ' ἀντίγραφα, ἢ πολλὰς ἐκδόσεις, συνάθροισαν τῆς ὑλῆς, καὶ ἄλλο τι πλεον δὲν χρειάζεται παρὰ κρίσιν εἰς τὴν ἐκλογὴν αὐτῆς. Καὶ τόσαι μὲν εἶναι αἱ πρὸ τῆς ἰδοῦς μου ἐκδόσεις τοῦ Στράβωνος· μεταφράσεις δὲ αὐτοῦ ἀριθμοῦνται αἱ ἑξῆς.

Πρῶτην φοράν ἐμεταφράσθη εἰς τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν ἀπὸ Γουαρίνον τὸν Βηρωνέα καὶ Γρηγόριον τὸν Τιφερνάτην, καὶ ἐτυπώθη ἀπὸ τὸ 1469 (ἢ 1471) ἕως τὸ 1559 ἔτος δωδεκάκις, καὶ τὴν δεκάτην τρίτην φοράν κατὰ τὸ 1652. Ἡ μετάφρασις εἶναι βάρβαρος, ἔτι δὲ καὶ σφαλμένη εἰς πολλὰ, ὡς ἀκολουθήσασα ἀντίγραφον, τοῦ ὁποίου τὸ κείμενον δὲν ἦτον ἀκόμη τυπωμένον, οὐδ' ἀπὸ κανένα διορθωμένον. ἔχει ὁμως τοῦτο προτέρημα, ὅτι ἐμεταμόρφωσαν οἱ μεταγλωττισταὶ εἰς λέξεις καὶ φράσεις Λατινικὰς ὅ,τι ἤσαν γραμμένον, μὲ τόσην εὐλάβειαν καὶ πίσιν, ὡς' ἀκόμη σήμερον ἡ μετάφρασις τῶν χρησιμεύει ὡς ἀντίγραφον (1). Ἰδομεν ἀνωτέρω (2), ὅτι ἡ

(1) Ὡς τοιοῦτον τὴν ἐμσταχειρίσθη πολλάκις ὁ Κασσιός· ὡς τοιοῦτον ἐβοήθησε καὶ ἐμέ εἰς διορθώσεις τινὰς τοῦ κειμένου.

(2) Σελ. οβ'.

ΤΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ. 18

αὐτὴ μετάφρασις, διορθωμένη ὁμως ὀλίγον, ἐξεδόθη μὲ τὸ κείμενον ἐνωμένη κατὰ τὸ 1549 ἔτος.

Εἰς τὴν νέαν τῆς Ἑλληνικῆς βιβλιοθήκης τοῦ Φαβρικίου ἐκδόσιν (1) σημειώνει ὁ Ἄρλης καὶ ἄλλην Λατινικὴν μετάφρασιν, ἐκδομένην τὸ 1540 ἔτος ἀπὸ τὸν Περκειμέρον τὴν ὁποίαν οὐτ' αὐτὸς κρίνει, οὐτ' ἐγὼ νὰ κρίνω ἐμπορῶ, ἐπειδὴ δὲν τὴν ἐγνώρισα ποτέ.

Κατὰ τὸ 1571 ἐξεδόθη μὲ τὸ κείμενον ἢ νέα Λατινικὴ μετάφρασις τοῦ Ξυλανδρου, περὶ τῆς ὁποίας ἐλάλησ' ἀρχίτερα (2).

Εἰς τὰς σήμερον λαλουμένας γλώσσας ἔχομεν δύο μεταφράσεις ὁλοκλήρου τῆς γεωγραφίας τοῦ Στραβωνος, καὶ μίαν τοῦ τρίτου μόνου βιβλίου. Πρῶτος ἐματάφρασε καὶ ἐξέδωκεν εἰς γλώσσαν Ἰταλικὴν, τὸ 1552 ἔτος, ὁλόκληρον τὸν Στραβωνα ὁ Ἰταλὸς Βονακκιόλις (Bonacciolì). Ἡ μετάφρασις τοῦ ἔχει τὰ σφάλματα τῆς παλαιᾶς Λατινικῆς μεταφράσεως, διότι ἔγινεν ἀπὸ κείμενον ἀδιόρθωτον, ὡς ἐκείνη· φυλάσσει ὁμως καὶ τὴν αὐτὴν πίσιν ἐκείνης· ὥστε χρησιμεύει καὶ αὐτὴ ποτε εἰς διόρθωσιν τοῦ Γεωγράφου.

Δευτέραν μετάφρασιν, εἰς τὴν Γερμανικὴν γλώσσαν, ἔκαμε τὸ 1775 ἔτος ὁ Πεζήλης (Penzel), ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν (aus dem Griechischen), ὡς αὐτὸς λέγει. Εὐρίσκονται ὁμως σημεῖα εἰς αὐτὴν πολλὰ, ὅτι ἠκολούθησε τὸ πλεόν τὴν

(1) Τόμ. Δ, σελ. 570.

(2) Ἀνωτέρ. σελ. 106.

Λατινικὴν τοῦ Ξυλαύδρου μετάφρασιν. Ὅπου ὁ Ξύλαυδρος μεταφράζει ὀρθά, ὀρθοποδεῖ καὶ ὁ Γερμανὸς μεταφραστὴς· ὅπου ἐκεῖνος σφαλλεῖ, κλονεῖται καὶ οὗτος, καὶ πολλάκις, διὰ τὰ μὴ πέση, παρατρέχει λέξεις καὶ φράσεις ὁλοκλήρους τοῦ Στραβῶνος (1). Εἰς τὴν μετάφρασιν, παρὰ τὰς σημειώσεις τοῦ Κασωδῶνος, ἐπρόσθεσε καὶ τινὰς ἰδίας του· ἀπὸ τὰς ὁποίας ὀλίγαί τινες βοηθοῦν τὴν ἐξήγησιν, σχεδὸν ὅμως οὐδεμίαν τὴν διόρθωσιν τοῦ Στραβῶνος.

Τρίτον μετάφρασιν, εἰς τὴν Ἰσπανικὴν γλῶσσαν, ἃς ὀνομάσωμεν τὸν Λοπέζην (Lopez), Γεωγράφον τοῦ Βασιλέως τῆς Ἰσπανίας, ἃν ἦναι δίκαιον νὰ ὀνομασθῇ μετάφραστὴς, ὅστις ἐμεταγλώττισε μόνον τὸ τρίτον τῆς γεωγραφίας βιβλίον, τὸ περιέχον τὴν περιγραφὴν τῆς Ἰσπανίας· καὶ τοῦτο ὄχι ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν ἀμέσως κείμενον, ἀλλ' ἀπὸ τὴν μετάφρασιν τοῦ Ξυλαύδρου. Ἐξέδωκε τὴν μετάφρασίν του τὸ 1787 ἔτος (2), προσθέσας καὶ πίνακα γεωγραφικὸν τῆς ἀρχαίας Ἰσπανίας ἕνα.

Τρίτη μετάφρασις, εἰς τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν, ἀκόμη ἀτε-

(1) Ἴδε τὰς σημειώσεις μου εἰς τὴν Γαλλικὴν τοῦ Στραβῶνος μετάφρασιν (Géograph. de Strabon, tom. II, pag. 50, not. 3, et tom. IV, part. 2, pag. 56, not. 1).

(2) Ταύτην τὴν ἐκδόσιν ἔχω, τὴν ὁποίαν ἀγνοεῖ ὁ Ἄλφρεδ' ἀντ' αὐτῆς ὃ ὀνομάζει (Ἑλληνικ. Βιβλιοθήκ. Φαέρικ. tom. Δ, σελ. 572) μετάφρασιν Ἰσπανικὴν τοῦ αὐτοῦ τούτου Λοπέζου ἐκδομένην κατὰ τὸ 1788 ἔτος ὁμοῦ μὲ τὸ Ἑλληνικὸν κείμενον, καὶ τρεῖς γεωγραφικοὺς πίνακας, ἀγνοῶν εἰς ἐμὴ.

ΤΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ. πά

λείωτος, εἶναι εἰς τὴν ὁποίαν καταγίνομαι ἐγὼ μὲ δύο ἄλλους συνεργάτας σοφοὺς, περὶ τῆς ὁποίας εἶπα τι ἀρχήτερα (1), καὶ θέλω λαλήσειν διεξοδικώτερον μετ' ὀλίγον.

Ἐδῶ λαμβάνει τέλος ἡ περὶ τῶν ἐκδόσεων καὶ μεταφράσεων κρίσις. Σκοπὸς αὐτῆς ἦτο, ὄχι νὰ κατακρίνω τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἐκδότας, τῶν ὁποίων καὶ τὴν προαίρεσιν τιμῶ, καὶ τοὺς κόπους, ὅσον ἐλάφρυναν τοὺς ἰδικούς μου, τόσον πλέον εὐχαρίσως ἐπαινῶ· ἀλλὰ νὰ δείξω, ὡς εἶπα, ὅτι ὁ Στράβων εἶχε χρεῖαν νέας ἐκδόσεως.

Προσμένει τώρα ὁ ἀναγνώστης νὰ μάθῃ, ἂν ἐπλήρωσα τὴν χρεῖαν ταύτην. Οὐτ' ἐγὼ τολμῶ νὰ τὸ εἶπω, καὶ αὐτὸς, ἂν τὸ ἔλεγα, ὅτιν ἔπρεπε νὰ μὲ πιεεύσῃ. Ὅσα εἶναι συγχωρημένον εἰς ἐμὲ νὰ φανερώσω, χωρὶς κίνδυνον ν' ἀπατηθῶ, ἢ νὰ τὸν ἀπατήσω, εἶναι τὰ ἑξῆς.

Τῶν μεταβολῶν τοῦ κειμένου· καὶ μεταβολῶν ἐδῶ νοῶ ὄχι σολοικισμῶν καὶ βαρβαρισμῶν διορθώσεις, αἱ ὁποῖαι δὲν προσξενούσαν ἔπαινον εἰς τὸν διορθώσαντα, ὡς οὐδὲ ψόγον ἴσως μέγαν εἰς τὸν ἀμελήσαντα· τῶν μεταβολῶν λέγω τοῦ κειμένου ὁ ἀριθμὸς εἶναι μέγας. Ἄλλας ἕκαμα ὀδηγούμενος ἀπὸ διαφορῶν γραφῶν, ἄλλας ἀπὸ κριτικῶν προγενεσέρων μου διορθώσεις,

(1) Ἀνωτέρ. σελ. 55. Πρὸ ταύτης ὅμως τῆς ἡμετέρας Γαλλικῆς μεταφράσεως, ἐμετάφρασεν εἰς τὴν αὐτὴν γλῶσσαν ὀλοκλήρον τὸν Στράβωνα, ὁ πρὸ ὀλίγου (σελ. οέ) ὀνομασθεὶς Βρεκύγυς· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ μεταφρασίς του δὲν ἐδημοσιεύθη διὰ τῶν τύπων, οὐδ' εἶναι πιθανὸν ὅτι θέλει δημοσιευθῆν ποτὲ, δὲν μὲ συγχωρεῖται νὰ τὴν κοῖνω. Εἶναι βέβαιον, ὅτι ὁ θάνατος τὸν ἐμπόδισε νὰ τὴν τυπώσῃ· ἀλλ' εἶναι πάντῃ ἀπίθανον ὅτι ἐμύλλε νὰ τὴν τυπώσῃ χωρὶς νὰ τὴν ἀνυπερωρήσῃ.

τάς ὁποίας οἱ πρὸ ἐμοῦ ἐκδύται δὲν ἐτόλμησαν νὰ καταχωρίσωσιν εἰς τὸ κείμενον. Ἴσως δὲν εἶναι ὀλιγώτεροι ὅσας ἐτόλμησα ἐξ εἰκασίας, χειραγωγούμενος ἀπὸ τὴν ἔννοιαν, ἀπὸ παραλλήλους τόπους ἄλλους τοῦ Στράβωνος, ἢ καὶ ἀπ' αὐτὸν τὸν συνειδησμένον εἰς αὐτὸν χαρακτῆρα τοῦ λόγου. Εὐκόλα θέλει τὸ πιεσθῆν ὅσιν λάβῃ τὴν ὑπομονὴν νὰ παραβάλῃ ὀλίγας τῆς ἐκδόσεώς μου σελίδας μὲ τὴν Λειψιακὴν ἐκδοσιν, τὴν ὁποίαν ἔβαλα τρόπον τινὰ βάσιν τῆς ἰδικῆς μου.

Ὅσαι διορθώσεις εἶναι εὐτυχεῖς (διότι δὲν νομίζομαι τόσο κακόμοιρος, ὥστε νὰ ἀπέτυχῃ εἰς ὅλας), τὰς χρεωσῶ εἰς ὅσα εἶχα βοηθήματα παρὰ τοὺς ἄλλους πλείοτερα· τὰς ἀποτυχίας μου θέλουν συγχωρήσειν ὅσους ἐδίδαξεν ἡ πείρα πόσον εἶναι δύσκολος ἀλλοιωμένου ἀπ' ἀντιγραφῆας συγγραφῆως ἐκδοσις. Τοῦτο μόνον εἰς τινὰς ἤθελεν ἴσως φανῆν ἀσυγχώρητον, ὅτι δὲν ἀρκοῦμαι νὰ προβάλλω εἰς τὰς σημειώσεις, χωρὶς νὰ καταχωρίζω εἰς αὐτὸ τὸ κείμενον, τὰς εἰκασίας μου. Ἀλλὰ δὲν εἶμαι πρῶτος τῶν τοιούτων τολμητής· τολμηρότερον ἴσως κάποτε μ' ἔκαμεν ἡ ἀγανάκτησις νὰ βλέπω συγγραφεῖς Ἕλληνας ἀσημειμένους μὲ πολλὰς λόγου ἁμαρτίας, δι' ὅχι ἄλλο, πλὴν διὰ τὸν ὁποῖον ἔχουσι τινὲς θεισιδαίμονα σεβασμὸν τοῦ κειμένου. Ἐὰν καὶ αὐταὶ πολλάκις αἱ ἀνυπόπτως Ἑλληνικαὶ καὶ ἀρμόζουσαι εἰς τὴν ἔννοιαν γραφαὶ δὲν ἦναι παρὰ νοθεύματα, γεννημένα ἀπὸ ἐξηγήσεις γνησιωτέρων ἄλλων, ἀλλ' ὅχι γνωσῶν ἐπίσης γραφῶν, πῶς ἔχει νὰ κρίνῃ τις ὅσας βλέπει ἐναντίας εἰς τὸν Ἑλληνισμὸν, ἢ εἰς τὴν ἰδιάζουσαν τοῦ συγγραφῆως συνήθειαν! Γνωστὰ εἶναι ταῦτα εἰς τοὺς σοφοὺς τῶν ἄλλογενῶν κριτικούς·

ΤΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ. πγ'

ἀλλ' ἐπειδὴ γράφω διὰ τοὺς ὁμογενεῖς Ἕλληνας, ὠφελεῖ νὰ φέρω ἐν ἀπὸ τὰ πολλὰ τῶν τοιούτων παραδείγματα τὸ ἐξῆς· διὰ νὰ μαθήσῃ καὶ οἱ νέοι, ὅτι διὰ νὰ τοὺς ἐλευθερώσω ἀπὸ τὴν σχολαστικὴν τυραννίαν, ἐσηλίτευσά πολλαίς τῶν σχολαστικῶν μᾶς τὴν μέθοδον, διὰ τῆς ὁποίας οἱ μαυθάνοντες τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν τοῦτο μόνον παρὰ τοὺς ἀπαιδεύτους ἐκέρδαιναν πρό-
τέρημα, τὸ νὰ γίνωνται μωροί (1).

Λέγει ὁ Στράβων (2) περὶ τοῦ Ἐρασίνου, ποταμοῦ τῆς Πελοποννήσου, « Τὸν ἐκδιδόντα ἐκ τῆς Στυμφαλίδος λίμνης » εἰς τὴν Ἀργεῖαν νυνί, πρότερον δ' οὐκ ἔχοντα ἔκρυσιν, τῶν

(1) Καὶ ταραχοποιοί. ἰδέ τους πόσον μαίνονται κατὰ τῶν προθυμουμένων νὰ ἐμβάσωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν φιλόσοφον μέθοδον τῆς παιδείας τῶν νέων. Καὶ οὗτοι μὲν δὲν κάμνουσι τὴν παράδοξον, τειλοσφοροῦντες ὁποίους ἢ φύσις των γεννᾶ καρπούς. Παράδοξον καὶ ἀξιοθρήνητον εἶναι, ὅτι εὐρίσκουσιν ἐπαινίτας τῆς μωρίας τῶν ἀνδρῶν φρονίμους. Παράδοξον ὅτι δὲν καταλαμβάνουσιν οἱ φρόνιμοι οὗτοι, οὐδὲ προβλέπουσι τὰ ἐκ τοῦ ἐπαίνου ἐνδεχόμενα ἐπακολουθήματα. Ἐὰν τῶν σχολαστικῶν ἢ φλυαρία ἐπεριωρίζετο εἰς μόνον τὸ γελοῖον, ἀξίως ἤθελ' εἶσθαι ὁ ἐπαινῶν, ὡς παρακινῶν αὐτούς νὰ κατασαθῶσι γελοιώτεροι. Ἀλλ' αὐτοὶ, αἰσθανόμενοι ὅτι τὰ καθημέραν εἰσερχόμενα εἰς τὴν Ἑλλάδα φῶτα τοὺς δείχνουν ἀληθῶς ὁποῖοι εἶναι, ἔβαλαν πλεον τὴν ἐντροπὴν παράμερα· καὶ ἄρχισαν νὰ πολεμῶσι τοὺς ἐναντίους των μὲ ἄλλα ὄπλα, μὲ τὸ ψεῦδος, μὲ τὸν δόλον, μὲ τὴν συκοφαντίαν, εἰς ὀλίγα λόγια, μὲ τὰ ὄπλα τοῦ σκότους, ἐλπίζοντες τοὺς μὲν ὄντας εἰς τὴν Ἑλλάδα σοφοὺς ἀνδρας νὰ φυγαδεύσωσι, τοὺς δὲ μέλλοντας νὰ ὑπάγωσι, νὰ ἐμποδίσωσι, διὰ νὰ μείνωσι μόνοι αὐτοὶ τυφλοὶ τυφλοὺς ὀδηγοῦντες τοὺς τάλαιπῶρους Ἕλληνας.

(2) Γεωγραφ. βιβλ. ἡ, σελ. 389.

» βερέθρων, ἃ καλοῦσιν οἱ Ἀρκαῖδες Ζέρεθρα, τυφλῶν ὄντων,
 » καὶ μὴ δεχομένων τὴν ἀπέκρυσιν». Ἡ τελευταία λέξις
 ἔμειπεν οὕτως εἰς τὸ κείμενον τῶν πρὸ ἐμοῦ· διότι εἶναι ὄχι
 μόνον Ἑλληνικὴ, ἀλλὰ καὶ καταλληλὸς εἰς τὴν ἔννοιαν. Βέβαια
 μωρὸς, ὄχι κριτικὸς, δίκαιον ἦτο νὰ ὀνομασθῇ, εἰάν τις ἐπεχεί-
 ρει, χωρὶς ἀντιγράφου μαρτυρίαν, νὰ βάλῃ ἄλλην εἰς τόπον
 αὐτῆς· εἶναι σχεδὸν ὁμῶς ἀποδειγμένον, ὅτι ὁ Στράβων δὲν
 ἔγραψεν, Ἀπέκρυσιν, ἀλλ', Ἀπέρασιν (1), ὡς εὐρίσκεται
 πῶντι γραμμένον εἰς πέντε ἀντίγραφα, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ τέσ-
 σερα εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν ὁ Γερμανὸς ἐκδότης.

Εἰς τὴν ἔκδοσίν μου ταύτην ἐφρόντισα νὰ σημειώσω εἰς τὸ
 πλευρὸν τῶν σελίδων τὰς σελίδας τῆς κατὰ τὸ 1620 ἐκδόσεως
 τοῦ Κασωδῶνος, ὡς τὰς ἐσημείωσαν καὶ ὁ Γερμανὸς ἐκδότης,
 καὶ πρὸ αὐτοῦ ὁ Ἀμσελοδαμαῖος. Πρῶτον, ὅτι διὰ τούτου εὐ-
 κολύνω εἰς τὸν ἀναγνώστην τὴν ἔρευναν καὶ εὕρεσιν τῶν ση-

(1) Ἀπέρασιν εἶναι συνώνυμον τοῦ Ἐξέρασιν, παράγωγον τοῦ
 Ἀπεράω ῥήματος, ὡς τοῦτο, τοῦ Ἐξεράω, ὅθεν εἶναι τῆς συνηθείας
 τὸ Ἐξερνῶ. Τὸ ἐμεταχειρίσθη ὁ Πλούταρχος (Υἱμιν. παραγγιλιμ.
 § 20) ὡς συνώνυμον τοῦ Ἐμετος· «Τοὺς μὲν ἐμέτους ποιητέον ἀνευ
 » φαρμακείας... ἀριέντας (γρ. ἐφιέντας) ἀπραγμόνως τῷ πλεονάζοντι
 » τὴν ἈΠΕΡΑΣΙΝ». Ὁ Στράβων εἰς τὸ πρῶτον βιβλίον (τομ. Α,
 σελ. 66) ἔδωκε καὶ εἰς τὸ ῥῆμα ὁμοίαν ἔννοιαν ἐκροῆς ὑδάτων· «Μέχρι
 » μὲν ἢ αὐτὴ ἦν [ἐπιφάνεια τοῦ ὑδατος], μὴ βιάζεσθαι πρὸς τὴν
 » ἔκρυσιν. . . ἐπειδὴ δὲ ὑπερεπόλασεν ἢ ἐντὸς, βιάσασθαι καὶ
 » ἈΠΕΡΑΣΑΙ τὸ πλεονάζον». Οὐδεμίαν λοιπὸν ἀμφιβολίαν ὅτι καὶ εἰς τὸ
 ὀγδοὸν βιβλίον μόνη γνησίαι γραφὴ εἶναι τὸ Ἀπέρασιν, τῆς ὁποίας
 ὡς ἐξήγησιν ἔγραψε τις εἰς τὸ πλευρὸν τὸ Ἀπέκρυσιν.

μειώσεων τοῦ Κασωδῶνος, εἰάν ἔχη τὴν ἐκδόσιν τοῦ 1620, ἢ τοῦ 1707 ἔτους, ὡς καὶ τῶν διαφόρων γραφῶν, εἰάν ἔχη τὴν ἐκδόσιν τοῦ Γερμανοῦ (1). Δεύτερον, εὐκολύνω ἀκόμη εἰς αὐτὸν καὶ τὴν παραβολὴν τῆς Γαλλικῆς ἡμῶν μεταφράσεως, καὶ τὴν εἶδησιν τῶν εἰς αὐτὴν σημειώσεων, ἐπειδὴ καὶ εἰς ταύτης ὁμοίως τῶν σελίδων τὸ πλευρὸν ἐσημειώθη ἢ σελίδωσις τῆς Κασωδωνιακῆς ἐκδόσεως. Τοιοῦτοτρόπως ἀπολύομαι κ' ἐγὼ ἀπὸ τὸν κόπον τῶν Ἑλληνικῶν σημειώσεων· ἐπειδὴ ὁ ἐπιστήμων τῆς Γαλλικῆς γλώσσης ἀναγκάσθης (καὶ τοιοῦτοι σχεδὸν εἶναι ὅλοι σήμερον οἱ λόγιοί μας), παραβάλλον μὲ τὸ κείμενον τὴν μετάφρασιν καὶ τὰς εἰς αὐτὴν σημειώσεις, ἐμπορεῖ ἐξ αὐτῶν καὶ τὰς αἰτίας πολλῶν τοῦ κειμένου μεταβολῶν, ἢ διαφόρων ἐξηγήσεων, νὰ μαῖθῃ, καὶ τοὺς μεταφραστὰς ἡμᾶς νὰ κρίνῃ.

Χ Νὰ κρίνῃ!... Φοβερός λόγος! δι' ἐκεῖνο καὶ τὸ μέρος ὅσον ἐμεταφράσθη ἀπ' ἐμέ. Ἀπὸ τὰ σφάλματά μου ἀνεκάλυψα κ' ἐγὼ τινὰ, τῶν ὁποίων ἐλπίζω νὰ σημειώσω τὴν διόρθωσιν, μετὰ τὴν τελείωσιν τῆς τυπώσεως. Τοιούτου συγγραφέως μεταγλώττισις, διὰ νὰ ᾖ ἀναμάρτητος, ἢ ἀληθέστερον, ὀλιγαμάρτητος, ἐσύμφερε νὰ μὴ τυπωθῇ πάρεξ ἀφοῦ τελειωθῇ ὅλη. Ἡ κατὰ μικρὸν προχώρησις εἰς τὸ κείμενον ἤθελε μᾶς συνειθίσαι εἰς τὸ ὕφος τοῦ Στράβωνος, καὶ ἀσιολούθως μᾶς

(1) Πλειοτέρας ὅμως καὶ διαφορῶν γραφῶν, καὶ σημειώσεις, ἔχει ἡ ἐκδόσις τοῦ Ἄγγλου Φαλακωνήρου. Ἀλλ' ὁ ἐκδότης οὗτος, ἀντὶ τῆς εἰς τὸ πλευρὸν σημειώσεως τῶν σελίδων τοῦ Κασωδῶνος, ἔκρινε νὰ βάλῃ τὴν σελίδωσιν ὅλην τῶν δύο ἐκδόσεων παράλληλον εἰς τὸ τέλος τοῦ δευτέρου τόμου.

ἐμποδίσειν νὰ σφαλῶμεν πολλά, ἢ κἂν μᾶς δώσειν τὸν καιρὸν νὰ διορθώσωμεν ἀπὸ τὰ σφαλμένα τινά. Ἀναγκασμένοι ὁμῶς νὰ τυπόνωμεν καθόσον ἐμεταφράζαμεν, συγχωρήσεως ἄξιον εἶναι, ἂν ἐπέσαμεν κάποτε, πρὶν λάβωμεν καιρὸν νὰ φυλαχθῶμεν τὴν πτώσιν. Ἀλλὰ, πάλιν τὸ λέγω, ἡ τοιαύτη ἀπολογία ἄς λογίζεται δι' ἐκεῖνο κἂν τὸ μέρος, ὅσον ἐμετάφρασα ἐγὼ, καὶ τοῦ ὁποίου τὴν διάκρισιν πρέπει νὰ διδάξω τὸν ἀναγνώστην. Ἀπὸ τὰ δεκαεπτὰ τῆς Γεωγραφίας βιβλία τοῦ Γ, Δ, Ζ, Η (1), ΙΒ, ΙΓ, ΙΔ καὶ ΙΕ ἡ μετάφρασις εἶναι ὅλη ἰδική μου· ὡσαύτως καὶ αἱ ὑπογεγραμμένα σημειώσεις πλὴν ἐκείνων μόνων, ὅσαι ἔχουν εἰς τὸ τέλος τὸ Ῥωμαϊκὸν στοιχεῖον G, αἱ ὁποῖαι εἶναι τοῦ σοφοῦ γεωγράφου Γοσσελίου (Gosselin). Εἶναι ὁμῶς τινὲς ἐξ αὐτῶν κοινὰ τῶν δύο, τῶν ὁποίων τὸ ἴδιον καθενὸς μέρος διακρίνεται μὲ τὴν γραμμὴν ταύτην—(2).

Ἀπὸ τὰ λοιπὰ βιβλία, τοῦ Α, Β, Ε, Ϛ, Θ, Ι, καὶ ΙΑ ἡ μετάφρασις εἶναι τοῦ σοφοῦ συνεργάτου μου Δουθελου (Du

(1) Τῶν τεσσάρων τούτων βιβλίων ἡ μετάφρασις ἐδημοσιεύθη πρὸ πολλοῦ διὰ τῶν τύπων· τῶν ἐξῆς τεσσάρων ἀργοπορήθη ἀπὸ τὰς πολιτικὰς περιστάσεις. Τὴν ὥραν ταύτην (2 Ἰουνίου) ἀσχολοῦμαι εἰς τὴν τύπωσιν τῆς μεταφράσεως τοῦ ΙΒ βιβλίου.

(2) Παραδείγματος χάριν, εἰς τὸν πρῶτον τῆς Γαλλικῆς μεταφράσεως τόμον, σελ. 382, τῆς τρίτης σημειώσεως <3> τὸ ἰδικόν μου μέρος τελειώνει εἰς τὰς λέξεις, *et plus de 2000 stades*. Τὰ ἀκόλουθα, ὅθεν ἀρχίζει ἡ γραμμὴ—, εἶναι τοῦ Γοσσελίου μέχρι τῆς τετάρτης σημειώσεως <4>. Ὡσαύτως εἰς τὴν ἀκόλουθον σελίδα 383, τῆς πρώτης σημειώσεως <1> τὸ μέρος τοῦ Γοσσελίου ἀρχίζει οὕτως, —*je crois la leçon*· καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς περὶ τῶν λοιπῶν.

Theil)· καὶ δὲν ἐσυνέργησα εἰς αὐτήν, πλὴν μ' ὀλίγας εἰκασίας ἢ διορθώσεις τοῦ κειμένου εἰς μόνον τὸ Α καὶ Β βιβλίον, ὅσας ἔκρινε δεκτάς. Αὐτὸς ἀσχολεῖτο καὶ εἰς τὴν μετάφρασιν τῶν τελευταίων δύο βιβλίων, ΙΣ καὶ ΙΖ, ὅταν ὁ Θάνατος τὸν ἤρπασε πρὸς τὰ τέλη τοῦ Μαΐου τούτου τοῦ ἔτους· οὐδ' ἐξεύρω ἀκόμη, ἂν εὑρίσκειται εἰς τὴν βιβλιοθήκην του τελειωμένη ἢ μετάφρασις αὐτῶν.

Ἐάν ἡ σημείωσις τῆς σελιδώσεως τοῦ Κασωδῶνος εὐκολύνῃ, ὡς εἶπα, εἰς τὸν ἀναγνώστην τὴν εὑρεσιν τῶν Γαλλικῶν σημειώσεων, εἶναι ὁμῶς μέρη τοῦ κειμένου τῆς ἐκδόσεώς μου πολλὰ, τῶν ὁποίων τῆς μεταβολῆς αἱ αἰτίαι δὲν εὑρίσκονται σημειωμέναι εἰς τὴν Γαλλικὴν μετάφρασιν, ἢ οἷοτι ἡ λεπτομερὴς τῶν τοιούτων ἐκθεσις ἦτο περιττὴ εἰς μετάφρασιν σερημένην τοῦ κειμένου, ἢ οἷοτι ἡ μεταβολὴ ἐπενοήθη μετὰ τὴν μετάφρασιν. Ἰνὲς ἀπὸ τὰς τοιαύτας μεταβολὰς ἔχουν τόσον πλέον χρεῖαν σημειώσεων, ὅσον κάμνουσι τὸ νήμα τοῦ κειμένου διάφορον ἀπὸ τὴν μετάφρασιν. Ἐπειτα καὶ χωρὶς τούτου, ἐπιθυμεῖ φυσικὰ ὁ κριτικὸς ἀναγνώστης νὰ ἐξεύρῃ, ἂν αἱ μεταβολαὶ σπρίζωνται εἰς ἀντιγράφων διαφόρους γραφὰς, ἢ εἰς ἄλλων διορθώσεις, ἢ ἂν ἔγιναν ἐξ εἰκασίας τοῦ ἐκδότου. Διὰ ταύτας λοιπὸν τὰς αἰτίας, μελετῶ μετὰ τὴν τύπωσιν ὅλου τοῦ κειμένου νὰ προσθέσω πολλὰ ὀλίγας τινὰς σημειώσεις, ἐξηγούμενος τί μ' ἐκίνησεν εἰς τὰς νέας ταύτας μεταβολὰς. Ἀλλ' ἐπειδὴ, ὡς λέγει ἡ παροιμία,

Πολλὰ μεταξὺ πέλει κύλικος καὶ χεῖλος ἄκρου,
συμφέρεει νὰ δώσω εἰς τὸν ἀναγνώστην τὰ μέσα νὰ κρίνῃ τὴν

παρουῶσαν ἔκδοσιν, καὶ ἀφοῦ παῦσῃ ὁ ἐκδότης νὰ βλέπῃ τὸ φῶς.

Ἐν μόνον ἀντίγραφον εἶπα ὀλίγον ἀνωτέρω (1) ὅτι ἐπαράβαλα, τὸ σημειωμένον μὲ τὸν ἀριθμὸν 1393. Καὶ τοῦτο εἶναι τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἀναφέρω συχνὰ εἰς τὰς Γαλλικὰς σημειώσεις, τὸ ὁποῖον ἐπαράβαλε καὶ ὁ ἐκδότης τῶν τριῶν πρώτων βιβλίων Βρεκύγγυς (2), καὶ τοῦ ὁποῖου αἱ διάφοροι γραφαὶ ἐσημειώθησαν ἀπ' ἀρχῆς ἕως τέλους εἰς τὴν Ἀγγλικὴν, καὶ ἀπὸ τοῦ ὀγδοῦ βιβλίου ἕως τέλους εἰς τὴν Γερμανικὴν ἔκδοσιν. Τῶν λοιπῶν ἀντιγράφων τὰς διαφόρους γραφάς, ὅσας κατεχώρισα εἰς τὸ κείμενον, τὰς ἔλαβα ἀπὸ τοὺς συναθροισαντας αὐτὰς ἄλλους ἐκδότας. Συνέβη κάποτε καὶ νὰ ἀναλαίβω εἰς τὸ κείμενόν μου τὴν γραφὴν τῆς ἐκδόσεως τοῦ Κατωδῶνος, ὅταν ἔκρινα ὅτι ἀλόγως τὴν ἀπέβαλεν ὁ Γερμανὸς ἐκδότης. Ὅσακις λοιπὸν εὐρίσκη ὁ ἀναγνώστης διάφορον τὸ κείμενόν μου ἀπὸ τὴν ὁποίαν, ὡς εἶπα (3), ἔβαλα ὡς βάσιν τοῦ Γερμανοῦ ἔκδοσιν, ἅς ἐξετάζῃ τὰς ἀπ' ἐκεῖνον ὑποσημειωμένας γραφάς, ὁμοίως καὶ τὰς φερομένας εἰς τοῦ Ἄγγλου τὴν ἔκδοσιν, καὶ εἰς τὴν Γαλλικὴν ἡμῶν μετάφρασιν, καὶ ἂν δὲν ἦναι ἡ γραφὴ μου οὔτε μὲ καμμίαν ἀπ' αὐτὰς, οὔτε μὲ τὰς διορθώσεις τοῦ Κατωδῶνος, ἢ τῶν ἄλλων κριτικῶν, σύμφωνος, ἅς τὴν συμπεραίνῃ πάντοτε ἐξ εἰκασίας μου διορθώσιν.

Ἀπὸ τὰς διορθώσεις ταύτας πολλαὶ ἴσως εἶναι σφάλματα

(1) Σελ. σά.

(2) Ἀνωτέρ. σελ. σέ.

(3) Ἀνωτέρ. σελ. πβ'.

κατῆς μου κρίσεως· ὀλίγας ὁμως θέλει εὐρεῖν ὁ ἀναγνώστης τοιαύτας, ὥστε νὰ διασρέψωσι κείμενον ὀρθόν τοῦ Στράβωνος. Ἐάν εἰς τόπον σρεβλοῦ ἔβαλα ποτὲ σρεβλὸν ἄλλο, ἢ ἀτυχῆς μου διόρθωσις ἀπὸ ζημίας ἐνδεχόμενον νὰ προξενήσῃ κέρθος, διδουσ' ἀφορμὴν εἰς ἄλλον νὰ εὐρη ὅ,τι ματαίως ἐγὼ ἐζήτησα. Δὲν εἶναι κανεὶς ἀπὸ τοὺς κριτικούς, τὸν ὁποῖον αἱ κακοτυχίαι τῶν ἄλλων δὲν ἐχειραγώγησαν ποτὲ εἰς τὴν εὐτυχῆ τοῦ ἀληθοῦς εὐρεσιν.

Ὅσα μένουσιν ἀκόμη ὄχι ὀλίγα, ὡς ἔλεγα (1), ἀδιόρθωτα τοῦ Στράβωνος μέρη, εἶναι δύο λογῶν ἄλλα, ἀδύνατα νὰ διορθωθῶσι ποτὲ ἀπὸ τὰ ἕως τώρα γνωρισμένα ἀντίγραφα, ἐπειδὴ εἰς ὅλα εὐρίσκεται διακοπὴ λέξεων ἢ φράσεων, τῶν ὁποίων ὁ ἀφανισμὸς ἀφάνισε καὶ τὸν νοῦν καὶ τὴν συνάρτησιν τοῦ κειμένου· ἄλλα, ἂν καὶ εἰς τὸ φαινόμενον ὄχι διακομμένα, ἀσύντακτα ὁμως καὶ δυσνόητα. Ἦ ἀφήκα λοιπὸν κ' ἐγὼ, ὡς τ' ἀφήκασιν οἱ πρὸ ἐμοῦ· οὐδ' ἠθέλησα νὰ φανῶ ὑπὲρ τὸ πρέπον τολμηρὸς, ὁπόταν ἐκεῖνοι ἐφοβήθησαν πολλάκις καὶ ὅπου ἔπρεπε νὰ τολμήσωσιν. Εἰς βραχυλογίαν, ἔκαμα ὅ,τι μ' ἐσυγχωροῦσαν νὰ κάμω ἢ ὀλίγη ἐκ τῶν ἀντιγράφων βοήθεια καὶ ἢ ὀλίγη μου δύναμις, τὴν ὁποίαν ἐκολέβωσαν ἔτι πλέον αἱ πολιτικαὶ ταραχαὶ τοῦ σοφοῦ καὶ φιλέλληνος γένους τῶν Γάλλων. Ἄν ὄχι κατὰ πάντα ὀρθόν, τῆς ἐκδόσεώς μου τὸ κείμενον εἶναι καὶ Ἑλληνικώτερον, καὶ εἰς πολλὰ μέρη ὁποῖον νὰ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς ἄλλους νὰ τὸ ἐκδώσωσιν ὀρθότερον. Ὅθεν ἐμπορῶ κ' ἐγὼ, ὡς παρα-

(1) Ἀνωτέρ. σελ. ἕξ.

Ζ' ΠΡΟΛΕΓ. ΤΗΣ ΓΕΩΓΡ. ΤΟΥ ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ.

καλεῖ περὶ τῆς γεωγραφίας του ἀπολογούμενος ὁ Στράβων, νὰ παρακαλέσω τοὺς ἀναγνώστας νὰ κρίνωσι τὰ πταίσματά μου, παραβαλλόντες, ὄχι μὲ τῶν μελλόντων ἐκδοτῶν τὰ κατορθώματα, ἀλλὰ μὲ τῶν πρὸ ἐμοῦ τὰ τότε ἐξανάγκης ἄφευκτα παροράματα· ἐκ τῶν ὁποίων πολλὰ λείπουσιν εἰς τὴν παροῦσαν ἐκδόσιν (1).

Εἰς τὸν πρῶτον τόμον τῆς Γαλλικῆς ἡμῶν μεταφράσεως ἐπροσθέσαμεν πέντε γεωγραφικούς πίνακας, συνταγμένους ἀπὸ τὸν σοφὸν Γεωγράφον Γοσσελῖνον· ἐκ τῶν ὁποίων οἱ τρεῖς εἰκονίζουσι τὰ τρία γεωγραφικὰ συστήματα, τοῦ Ἐρατοσθένους, τοῦ Ἰππάρχου καὶ τοῦ Στράβωνος. Ἐὰν τοὺς ἔβαλλα ὅλους εἰς τὴν παροῦσαν ἐκδόσιν, ἡ τιμὴ τοῦ βιβλίου ἤθελεν ἴσως φανῆν εἰς πολλοὺς βαρεῖα· ἐὰν δὲν ἔβαλλα κανένα, ἤθελα βέβαια λυπήσειν τοὺς ὅσοι ἐξοδεύουσι προθυμότερον εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῆς παιδείας, παρὰ εἰς τῶν ἡδονῶν τὴν ἀπόλαυσιν. Διὰ νὰ εὐχαριστήσω λοιπὸν τούτους, χωρὶς νὰ ταραξῶ ἐκείνους, ἔβαλα μόνον τὸν πίνακα τοῦ Στράβωνος, ἐπιδιορθωμένον ὁμῶς ἀπὸ τὸν αὐτὸν σοφὸν Γοσσελῖνον.

(1) α Καὶ ἡμῖν οὖν συγγνώμην ἔχειν, καὶ οὐ δυσχεραίνειν δεῖ, » παρὰ τῶν τοιούτων μεταφέρει τὴν πολλὴν ἱστορίαν, εἴαν τι » πταίωμεν· ἀλλ' ἀγαπᾶν, εἴαν τὰ πλείω τῶν εἰρημένων ἑτέροις ἄμεινον » λέγωμεν, ἢ τὰ παραλειφθέντα κατ' ἄγνοιαν προσπιθῶμεν ». Στράβ. Γεωγραφ. βιβλ. ε', σελ. 465.